

8 sierpnia 969 - Dżawhar as-Sikilli założył Kair

Dżawhar as-Sikilli, Dżawhar Sycylijszyk, arab. ,دجوهار سيقلي" zwany również ar-Rumi - dosłownie Rzymianin (ur. ok. 928-930, zm. 992) - najważniejszy dowódca w historii dynastii Fatymidów. Przewodził podbojowi Afryki Północnej, a następnie Egiptu, założył miasto Kair i słynny meczet Al-Azhar.

W 969, bezpośrednio po podboju Al-Fustat, dotychczasowej stolicy Egiptu, przystąpił do budowy nowej stolicy dla Fatymidów, nieopodal starej, której nadał nazwę "Al-Kahira" (arab. 'zwycięska', od planety Mars, którą Arabowie nazywają "Kahirat al-falak"). W języku arabskim literackim Kair określa się mianem "al-Qahira", które nawiązuje do arabskiej nazwy planety Mars - Qahir al-Falak, i dosłownie tłumaczy się "zwycięska" (trzeba tu zaznaczyć, że słowo "miasto" w języku arabskim jest rodzaju żeńskiego). Nazwa Al-Qahira została zniekształcona przez Wenecjan, którzy prowadzili tu w średniowieczu swoje interesy, i w takiej formie trafiła m.in. do języka polskiego. Natomiast w dialekcie kairskim "Masr", podobnie jak cały kraj, Egipt. Nazywane jest również "Miastem tysiąca minaretów", "Matką Świata", "Wielkim Mango".

Kair (arab. القاهرة; [al-Qāhira]) - stolica i największe miasto Egiptu (214 km², liczba ludności 6 787 000 stałych mieszkańców, zespół miejski 17,285 mln mieszkańców (tzw. Wielki Kair) - największe miasto Afryki i Bliskiego Wschodu). Nie ma dokładnych statystyk na temat liczby ludności Kairu. Powodują to ciągle wędrowni mieszkańcy. Szacuje się, że codziennie przybywa tu tysiąc nowych mieszkańców. Ponad 2 mln osób mieszka w tzw. "Mieście umarłych". Kair nazywane jest "Miastem tysiąca minaretów" lub "Matką Świata". To największy ośrodek świata islamskiego.

Pierwotne położenie Kairu nie było nad brzegiem Nilu. Na południe od miasta znajdowała się stolica ówczesnego Egiptu, Memfis, założona w 2 połowie XXIX w. p.n.e. Na północy miasto kapłanów Heliopolis. Pierwszą osadą położoną mniej więcej w tym samym miejscu co dzisiejszy Kair, był rzymski fort, założony w 150 r. n.e.

Wokół fortu Babilon urosło małe miasto - Fustat, zamieszkane przez Koptów. W 642 roku arabskie wojska (pod przywództwem Amr Ibn al-Asa) zdobyły twierdzę i umocniły ją. Miasto zaczęło się szybko rozwijać. Niedługo powstał tu pierwszy w Afryce meczet. Była to główna siedziba sił zbrojnych Umajjadów i Abbasydów.

Powoli mała osada urosła w duże miasto. Od 973 roku był stolicą kalifatu fatymidzkiego. W tym samym roku został założony meczet Al-Azhar. Miasto szybko stało się centrum filozofii i nauki. Uniwersytet Al-Azhar stał się centrum nauczania teologii islamskiej. Następni władcy rozbudowali uniwersytet. Według realacji Ibn Battuty w roku 1348 w mieście umierało wtedy z powodu czarnej śmierci 21 tys. osób dziennie.

W 1517 roku Kair został opanowany przez imperium osmańskie.

Egipt został podbity przez wojska Napoleona w 1798 roku. 21 października tego samego roku w Kairze wybuchło powstanie. Francuska okupacja w tym mieście (i w całym Egipcie) zakończyła się szybko, bo 3 lata później. Pierwszą oznaką kopiowania wzorców z zachodu była budowa linii kolejowej z miasta do Aleksandrii w 1851 roku. Duże znaczenie miało także rozpoczęcie budowy Kanału Sueskiego, gdyż coraz więcej Europejczyków zaczęło mieszkać w Kairze. Później nastąpił wielki boom ekonomiczny, związany z handlem bawełną. Kiedy otwarto Kanał Sueski w 1869 roku, coraz więcej zagranicznych turystów gościło w Kairze.

Zamiast odrestaurować stare miasto, Muhammad Ali wolał stworzyć nowe dzielnice w zachodniej części. Wyznaczył on do tego zadania francuskich architektów. Zbudowano tam liczne luksusowe wille i apartamenty, oraz siedziby ministerstw. Niebawem po szerokich alejach zaczęły jeździć tramwaje.

W czasie okupacji wojsk brytyjskich i późniejszej kolonizacji budowa nowych dzielnic trwała. Skonstruowano nowoczesny kanał, i dzielnice mogły powstawać również na terenach pustynnych. Zaludnienie miasta szybko

wzrastało: z 374 000 w 1882 roku do 1 312 000 w 1937 roku. W mieście osiedlało się coraz więcej Europejczyków. Doprowadziło to do budowy katedr, które kontrastowały ze starymi, arabskimi meczetami...

http://www.youtube.com/watch?v=WcsWoM3sg_4

* * *

Protesty w Egipcie 2012-2013.